

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Liikenne- ja viestintäministeriön vastinekuuleminen

18.9.2024

Joustomekanismi

- Finnair katsoi lausunnossaan, että esitetty lentopolttoaineen toimittajan määritelmä ei sen tulkinnan mukaan mahdollista joustomekanismin hyödyntämistä vaan toimeenpanee asetusta sen perusmuodossa. Finnairin mukaan tämä johtuu siitä, että lentopolttoaineen toimittaja määritellään esityksessä lentoasemakohtaisesti. Esitys jättää Finnairin mukaan huomioitta joustomekanismin antaman mahdollisuuden täyttää velvoite EU:n tasolla.
- LVM:n näkemys:
 - Joustomekanismista säädetään asetuksessa, ei hallituksen esityksessä. Asetus ei salli jäsenvaltioiden säätää joustomekanismin soveltamisalasta, joten Suomi ei voi omassa lainsäädännössään säätää joustomekanismista toisin tai antaa toimivaltaisille viranomaisille ohjeita sen tulkinnasta.
 - Toimivan EU-tason joustomekanismin käyttöönotto edellyttäisi yhtenäistä näkemystä jäsenvaltioiden välillä siitä, kuinka joustomekanismia tulee soveltaa. Asetus ei tällä hetkellä varmista joustomekanismin toteutumista EU-tasolla.
 - Komission tietojen mukaan suurin osa jäsenmaiden viranomaisista on tulkinnut joustomekanismia kansallisella tasolla. Tämä on ilmennyt siten, että ilmoitetut lentopolttoaineen toimittajat ovat olleet suurten toimijoiden jäsenmaakohtaisia tytäryhtiöitä.
 - Suomi ei voi omalla sääntelyllään ohjata muiden maiden tulkintaa.

Unionin lentoaseman pitäjän seuraamusmaksu

- Finavia ja Mara ovat lausunnossaan ilmaisseet huolensa, että unionin lentoaseman pitäjä voisi saada seuraamuksia tilanteessa, jossa kestävien polttoaineiden toimittajat eivät joustomekanismin puitteissa toimita kestäviä polttoaineita lentoasemalle.

LVM:n näkemys:

- Asetuksen edellyttämä seuraamusmaksu, ei kansallista liikkumavaraa jättää säätämättä
- Unionin lentoaseman pitäjää koskeva velvoite ei koske lentopolttoaineiden saatavuus- ja markkinakysymyksiä
- Toimivaltainen viranomainen arvioi tapauskohtaisesti
- Ministeriön näkemyksen mukaan ei aiheuta muutostarpeita

Uusiutuvan energian direktiivin IX-liite

- Neste kiinnitti huomiota lausunnossaan huomiota uusiutuvan energian direktiivin IX-liitteen raaka-aine päivityksiin ja hyväksyttävään raaka-aine pohjaan. Neste esittää, että jäsenvaltioiden tulisi viipymättä viedä edellä mainitun direktiivin liitteen IX päivityksen raaka-ainelisäykset kansalliseen lainsäädäntöön

LVM:n näkemys:

- Tämän lainsäädäntöhankkeen tarkoituksena ei ole uusiutuvan energian direktiivin täytäntöönpano
- Uusiutuvan energian direktiivin täytäntöönpanovastuu on työ- ja elinkeinoministeriöllä (TEM). Täytäntöönpanoa valmistellaan TEM:ssä

Kestävien lentopolttoaineiden velvoitetaso

- Neste kiinnitti lausunnossaan huomiota lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen kestävien lentopolttoaineiden velvoitetasoon. Neste kuvaa, että asetuksen velvoitetasot nousevat portaittaisesti. Nesteen mukaan olisi parempi, jos viisivuotisjaksojen sijana velvoitetasot nousisivat näiden viiden vuoden sisällä lineaarisesti, jolloin ei tapahtuisi liian suuria muutoksia.

LVM:n näkemys:

- Velvoitetasoista säädetään asetuksessa
- Jäsenmaat eivät voi omalla lainsäädännöllään muuttaa velvoitetasoja.

Seuraamusten määräämisoikeuden vanhentuminen

- OM on lausunnossaan todennut, että seuraamusmaksun täytäntöönpanon vanhentumisesta ehdotetaan säädettäväksi asianmukaisesti ilmailulaissa ja jakeluvelvoitelaisissa. Seuraamusmaksun määräämisoikeuden vanhentumisesta eli siitä, minkä ajan kuluessa toimivaltaisella viranomaisella on mahdollisuus ryhtyä sanktion määräämisen edellyttämiin toimenpiteisiin, puolestaan vaikuttaa puuttuvan säännökset. Nämä tulee lisätä ilmailulain ja jakeluvelvoitelain muutosehdotuksiin.

LVM:n näkemys:

- LVM yhtyy OM:n näkemykseen ja on esittänyt ehdotuksen tältä osin

Säätelyn täsmällisyys

- OM:n mukaan 1. lakiehdotuksen 151 b §:n sanktiointi vaikuttaa kuitenkin kiinnittyvän varsin epämääräiseen velvoitteeseen, jossa edellytetään ”tarvittavia toimenpiteitä”. Perusteluista ei ilmene jättääkö asetus kansallista liikkumavaraa tämän epätasällisen velvoitteen sanktioinnin täsmentämiseksi.

LVM:n näkemys:

- Edellä mainitut tarvittavat toimenpiteet yksilöidään menettelyssä
- Tästä syystä lainsäädännössä ei voida yksilöidä tarkemmin tosiseikastoa
- LVM katsoo, että asetus ei jätä kansallista liikkumavaraa tarkentaa tosiseikastoa

Seuraamusmaksutulojen kohdentaminen ja seuraamusten täytäntöönpano

- Oikeusministeriö esitti ehdotuksensa 151 d §:n muuttamiseksi.
- Finnair ja MaRa korostivat lausunnoissaan sen tärkeyttä, että lentoliikenteen kestävästä polttoaineista annetun asetuksen edellyttämistä seuraamusmaksuista tulevat tulot käytetään siten kuin asetus edellyttää.

LVM:n näkemys:

- Tarkoituksena on, kuten OM lausunnossaan olettaa, että rahamäärä kohdennetaan valtion talousarviomenettelyssä.
- Ilmailulain muutosehdotuksen 151 d § muuttaminen ei ole välttämätöntä OM:n esittämällä tavalla, koska säännöksessä ei säädetä seuraamusmaksutulojen tai niitä vastaavan rahamäärän käyttämisestä, vaan rahojen käyttämisestä koskevan kertomuksen julkaisemisesta.
- Jäsenmaita sitoo asetuksen edellyttämä pyrkimys varmistaa seuraamusmaksutulojen käyttö siten kuin asetuksessa tarkemmin säädetään

153 §:n 1 ja 3 momentti

- OM on lausunnossaan katsonut, että 153 §:n 1 momenttia esitetään väljennettävän tietojen yksilöinnin osalta. Lisäksi OM katsoi, että enää ei yksilöitäisi keneltä tietoja pyydetään.
- OM katsoi lausunnossaan esitetyn 153 §:n 3 momentin osalta, että jos tietoja ei voida luetella tyhjentävästi, tulisi tietojen saannin olla välttämätöntä jonkin tarkoituksen kannalta.

LVM:n näkemys:

- Hallituksen esityksen 1 momentti on tarkkarajaisempi kuin voimassa oleva 153 §:n 1 momentti, koska se edellyttää arvion siitä, säädetäänkö toimijan oikeuksista ja velvollisuuksista. Voimassa olevassa 153 §:n 1 momentissa toimija joukko on epätasällisempi
- 153 §:n 1 momentti perustuu liikenteen palveluista annetun lain vastaavaan muotoiluun, joka on käynyt perustuslakivaliokunnassa
- LVM yhtyy OM:n huomioon koskien esitetyn 153 §:n 3 momenttia ja on esittänyt vastineessa uuden muotoiluehdotuksen

Energiaviraston resurssit

- Energiavirasto on lausunnossaan esittänyt, että se ei voi ottaa tehtäviä vastaan, koska sille ei ole tarvittavia resursseja.

LVM:n näkemys:

- LVM:n käsityksen mukaan TEM on esittänyt Energiavirastolle määrärahoja koskien hallituksen esityksestä tulevia tehtäviä. LVM ei voi vaikuttaa Energiaviraston resursseihin.

Säätelyn sijoittaminen jakeluvelvoitelakiin

- TEM on lausunnossaan ilmaissut huolensa siitä, että lentopolttoaineen toimittajia koskeva sääntely sisällytetään jakeluvelvoitelakiin.
- TEM:n mukaan ratkaisu pirstaloittaa sääntelyä ja ehdotuksen mukaiset muutokset voivat aiheuttaa epäselvyyttä, millä politiikkatoimilla erinäisiä EU-velvoitteita täytetään.

LVM:n näkemys:

- Sääntelyä esitetään jakeluvelvoitelakiin, koska esitetty lentopolttoaineen toimittajia koskeva sääntely on hyvin lähellä sitä sääntelyä, mitä jakeluvelvoitelaisissa on jo koskien tieliikenteen polttoainejakelijoita.
- Koska toimivaltaiseksi viranomaiseksi on esitetty Energiavirastoa, on sääntelyn sijoittaminen säädökseen siksikin perusteltua.
- Sääntelyn sijoittaminen jakeluvelvoitelakiin mahdollistaa sen, että lentopolttoaineen toimittajat tulevat kestävyyslain piiriin. Muut ratkaisut olisivat olleet hallinnollisesti raskaampia, sillä ne olisivat edellyttäneet esimerkiksi kestävyyslain ja Energiavirastosta annetun lain muuttamista.
- LVM katsoo, että huomio ei aiheuta muutostarpeita lakiesitykseen

Seuraamusten määräämättä jättäminen 151 a §:ssä

- Oikeusministeriö on todennut, että 1. lakiehdotuksen 151 a §:n mukaan virasto voi vapauttaa ilma-aluksen käyttäjän määrätyistä seuraamusmaksusta, jos ilma-aluksen käyttäjä pystyy osoittamaan tietyt seikat. OM toteaa, että määräämättä jättäminen on katsottu asianmukaiseksi säätää oikeusharkintaiseksi (seuraamusmaksu jätetään määräämättä). Esityksestä ei käy ilmi, perustuuko muotoilu (voi vapauttaa) asetukseen ja jättääkö asetusta näiltä osin liikkumavaraa. Mikäli liikkumavaraa on, olisi säännös asianmukaista muotoilla oikeusharkintaiseksi.

LVM:n näkemys:

- Muotoilu, jonka mukaan toimivaltainen viranomais voi vapauttaa ilma-aluksen käyttäjän seuraamusmaksusta, tulee suoraan asetuksesta ja se koskee asetuksen edellyttämistä seuraamusmaksuista vain ilma-aluksen käyttäjää koskevaa seuraamusmaksua
- Asetus ei jätä liikkumavaraa lisätä vastaavaa muihin asetuksen edellyttämiin seuraamusmaksuihin.
- LVM katsoo, että huomio ei aiheuta muutostarpeita lakiesitykselle

Seuraamuslajivalinta

- Oikeusministeriö kiinnitti huomioita seuraamuslajivalintaa pohjustaneisiin perusteluihin. Valitusta seuraamuslajista OM:llä ei ollut huomauttamista.

LVM:n näkemys:

- Seuraamuslajia arvioitaessa huomioitiin ultima ratio -periaate, jonka mukaan rikosoikeudellisia seuraamuksia tulisi käyttää viimeisenä vaihtoehtona. Asetuksen reunaehdot huomioiden hallituksen esityksessä arvioitiin seuraamusten olevan tarkoituksenmukaista toteuttaa hallinnollisina seuraamusmaksuina.

LIIKENNE- JA VIESTINTÄMINISTERIÖ
KOMMUNIKATIONSMINISTERIET

Kiitos